

STRESZCZENIE

Mgr Giulia Kamińska Di Giannantonio

Tytuł rozprawy: *Poruszyć mapę. Przestrzeń jako kategoria doświadczenia podróżnego we współczesnej literaturze polskiej i włoskiej*

Zasadniczy przedmiot badań przedstawionych w rozprawie stanowią współczesne polskie i włoskie teksty literackie poświęcone podróżom do Włoch oraz sposoby, w jakie opisywana jest w nich przestrzeń.

Praca zorganizowana jest w dwie części, poprzedzone obszernym esejem wprowadzającym, zatytułowanym *Na podróżnym szlaku. Na „szlaku wojennym”*. Tworzy on teoretyczną podbudowę dla późniejszych analiz tekstów literackich. Omówione zostały w nim zagadnienia związane z rolą przestrzeni w naukach humanistycznych (a szczególnie we współczesnych badaniach nad literaturą), podstawowe teorie socjologii podróży, historia i realizacje „podróży włoskiej”, a także najistotniejsze przykłady, obecnych w italo-pisarstwie, mitów Włoch. Na koniec autorka porusza także kwestię mapy i jej relacji tak z przestrzenią, jak i z literaturą.

Pierwsza część rozprawy nosi tytuł: *Podróż włoska – perspektywa „zewnątrzna”* i obejmuje teksty pisane przez autorów polskich. W tej części zanalizowano w kolejnych rozdziałach: trzy tomiki eseistyczne Marka Zagańczyka (*„Doświadczyć podobnych widoków” — czyli słów kilka o italo-pisarstwie Marka Zagańczyka*), poświęcony Południu Włoch zbiór esejów Dariusza Czai (*Jak znów zachwycić się Italią? Włoskie peregrynacje Dariusza Czai*) i reportaż literacki *Terremoto* Jarosława Mikołajewskiego (*Italia – „dom zły”. Wokół Terremoto Jarosława Mikołajewskiego*). Tę partię zamyka rozdział poświęcony roli opisów kulinarnych w relacjach z podróży włoskiej (*„Od kuchni”. Wątki kulinarne we współczesnych polskich podróżach literackich (do Włoch)*). Autorka pokazuje, jak szeroką gamę funkcji spełniają opisy spożywanych posiłków.

Druga część pracy, zatytułowana *Podróż włoska – optyka „wewnętrzna”* poświęcona jest realizacjom tytułowego zagadnienia w utworach, wykreowanych przez autorów pochodzących z Włoch. Część tę otwiera tekst poświęcony nietłumaczonemu dotychczas na język polski reportażowi *La lunga strada di sabbia* Piera Paola Pasoliniego, który równocześnie zdradza cechy charakterystyczne dla późniejszej twórczości tego artysty, jak i zupełnie dla

niego nietypowe. Następnie autorka proponuje dwa rozdziały poświęcone literaturze feministycznej. W pierwszym z nich, *Być inną, być sobą. O wyzwalającym (?) doświadczeniu inności we współczesnej prozie kobiecej na przykładzie Długiego życia Marianny Ucria Dacii Maraini i Bólu kamieni Mileny Agus*, autorka analizuje po jednym przykładzie powieści z obu włoskich wysp (Sycylii i Sardynii), ukazując w jaki sposób niepełnosprawność bohaterek przyczynia się do budowania ich tożsamości i niezależności oraz jaką rolę pełni zamieszkiwana przez nie przestrzeń. Natomiast kolejny rozdział, *Między Południem, a Północą. La sposa della neve Marii Annity Baffy i ucieczka jako forma poszukiwania siebie*, ukazuje w jaki sposób kolejna kobieca bohaterka zaczyna samostanowić, dzięki wyruszeniu w podróż. Czwarty rozdział tej części pracy - *Mapa i mafia. O Drodze krajowej numer 106 Antonia Talii* – ukazuje z kolei reportażową podróż przez Kalabrię, w poszukiwaniu śladów lokalnej organizacji przestępczej. Całość wieńczy rozdział zatytułowany: *Kwitnąca czy przekwitła? Portret tokańskiego miasta w Mojej Florencji Roberta Salvadoriego*. Autorka omawia w nim nieoczywisty obraz Florencji, wyłaniający się z eseju Roberta Salvadoriego, odnosząc go do koncepcji nie-miejsc Marca Augé.

Słowa kluczowe: podróż, Włochy, reportaż, mapa, przestrzeń, Zagańczyk, Czaja, Mikołajewski, Baffa, Maraini, Agus, Pasolini, Talia, Salvadori

Katowice, 04.06.2023